

Lev Kulešov: *Insinööri Prightin projekti* (*Projekt inženera Praita*, 1918)

Lev Kulešov on venäläisen elokuvahistorian merkittävimpiä ohjaajia. Juuri Kulešovin tuotannon kautta 1910-luvun elokuvatradiotio ja erityisesti ohjaaja Jevgeni Bauerin tuotanto siirtyi 1920-luvulle ja osaksi neuvostoelokuvan kultakautta. Perinteisesti vallankumouksen jälkeistä venäläistä elokuvaa leimaavat montaasiperiaate ja sen teoria (Sergei Eisenstein, Vsevolod Pudovkin, Dziga Vertov), ja myös neuvostoleikkauksen kohdalla Kulešovin rooli oli valtava. Hän kirjasi ylös elokuvan rinnastusperiaatteen, josta tuli montaasiteorian klassikko ja jota alettiin kutsua ”Kulešovin efektiiksi”.

Insinööri Prightin projekti vuodelta 1918 on pitkään tuntemattomana pysynyt Lev Kulešovin elokuva, jonka restauroitu kopio ilmestyi Saksassa vuonna 2008 eli 90 vuotta elokuvan valmistumisen jälkeen. Elokuva tehtiin kansalaissodan aikana vielä yksityisstudiossa juuri ennen elokuvateollisuuden valtiollistamista bolševikkien toimesta. Elokuvaa tehdessään ohjaaja Lev Kulešov oli vain 18-vuotias. Tätä ennen hän oli kunnostautunut mm. Jevgeni Bauerin lavastajana sekä näyttelijänä tämän elokuvassa *Onnea etsimässä* (*Za štšastjem*, 1917). Aikalaiset luonnehtivat Kulešovin *Insinööri Prightin projektia* ”ultra-amerikkalaiseksi draamaksi”. Hollywood-kerronnasta innostunut ja amerikanismista aikanaan syytettyjen penkille joutuva Kulešov oli amerikkalaisen elokuvan linjoilla jo debyyttielokuvassaan.

Insinööri Prightin projekti kertoo hydraulisen turpeennostotekniikan amerikkalaisesta keksijästä insinööri Max Prightista. Tämän tekemän urauurtavan keksinnön johdosta turpeesta olisi tuleva sähköntuotannon halpa ja vaivaton lähde. Elokuvan käsikirjoituksen teki ohjaajan veli Boris Kulešov, joka oli insinöörinä perehtynyt turpeeseen ja hydrauliseen tekniikkaan. Hän myös näytteli elokuvan pääosan.

Turpe-energia ja elokuvassa esitelty tekniikka olivat polttavan ajankohtaisia vallankumouksen kokeneella ja energiapulasta kärsivällä neuvosto-

– Суть моего проекта в том,
что торф есть везде...

Projektini ydin on siinä, että turvetta on kaikkialla...

Venäjällä. Lenin oli innostunut turpeen käytöstä sähköntuotannossa, ja keksinnöstä tulikin lopulta valtiollinen hanke. Se liittyi luonnollisesti ”koko maan sähköistämiseen”, joka bolševikkijohtajan nimiin luettiin. Lenin myös valjasti elokuvaajia dokumentoimaan turve-energiaa, mikä näkyy Kulešovin elokuvan osaksi leikatuissa dokumenttijaksoissa.

Insinööri Prightin keksintö oli uhka öljyntuottajien asemalle, ja tähän nojaa Kulešovin elokuvan vastakkainasettelu: pahat öljyntuottajat vastaan hyvät turpeenostajat. Max Pright on idealisti, joka taistelee keksintönsä puolesta, kun taas öljyntuottaja Orville Ross yrittää säilyttää oman asemansa energiakeisarina. Näiden kahden välillä on Mr. Torringwall, joka on rakastunut öljyntuottajan tyttäreeseen, mutta on samalla Max Prightin ystävä. Saadakseen Rossin tyttären Torringwall lupaa sabotoida Prightin hanketta. Hän yrittääkin, mutta Prightin voimalan suojausmenetelmät toimivat, ja niin sankari Pright saa sekä energiataloudellisen voiton että myös öljyntuottajan tyttären omakseen. Paitsi että koko elokuva teemaltaan ja keinovalikoimaltaan on amerikkalainen, myös *Insinööri Prightin projektin* loppuratkaisu on aikakauden venäläiselle elokuvalla poikkeuksellinen *happy end*.

Tomi Huttunen

– Метод гидравлической добычи
делает его самым дешевым
топливом...

Hydraulinen nostotekniikka tekee siitä kaikkein halvinta energiaa...

